Dünya Dilleri ve Edebiyatlarında Kuramsal Yaklaşımlar ve Eleştirel Perspektifler

Editör
Prof. Dr. Arzu ÖZYÖN

Vizetek
Yayıncılık

Dünya Dilleri ve Edebiyatlarında Kuramsal Yaklaşımlar ve Eleştirel Perspektifler

Editör
Prof. Dr. Arzu ÖZYÖN

Yazarlar

Arzu ÖZÖN - Betim Neyran CAN - Burçak Tuba Tayhan GÜZEL
Cihan YAZGI - Emrah IŞIK - Selin KÜÇÜKALİ

E-ISBN: 978-625-382-475-4
DOI: 10.54637/vizetek.9786253824754

Copyright © Vizetek
Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap, elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.
Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Büşra ÇOLAKOĞLU
Kapak Tasarımı: Ahmet TUNÇDEMİR
Dizgi & Mizanpaj: Samet TORUN
Baskı: Ankara | Ekim, 2026

Vizetek Yayıncılık

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA
Tel.: (0312) 482 00 11
Web: www.vizetek.com.tr
E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com
Yayıncı Sertifika No: 41575

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Trifles'dan "A Jury of Her Peers"a
Kadın Dayanışmasının Evrilmesi 3
Arzu ÖZYÖN

2. BÖLÜM

Kadının Yeri: *İnci Küpeli Kız* ve "Sarı Duvar Kâğıdı" Üzerine
Feminist Bir Okuma..... 18
Betim Neyran CAN

3. BÖLÜM

Held At Another's Pleasure: Precarity In Jo Hamya's
Three Rooms And Natasha Brown's *Assembly*..... 33
Cihan YAZGI

4. BÖLÜM

Bedenin Ötesinde: A. S. Byatt'ın "Taş Kadın" Adlı Eserinde
Posthümanist Beden 58
Emrah Işık

5. BÖLÜM

The Pale King: How Pale is the Postmodern Posthuman?..... 86
Selin KÜÇÜKALI

6. BÖLÜM

İki Ütopya, İki Kadınlık Tahayyülü:
Begüm Rokeya'nın *Sultana'nın Rüyası* ve Halide Edib Adıvar'ın
Yeni Turan Eserlerinde Birinci Dalga Feminizm Etkileri.....106
Burçak Tuba TAYHAN GÜZEL

ÖN SÖZ

İnsanlık var oldukça ve insan toplumsal ve doğal çevresiyle, teknolojik gelişmelerle ilişki içinde olduğu sürece, kadının toplumdaki yeri ve kadın haklarına odaklanan feminizm; insan ve doğa arasındaki ilişkinin edebi eserlerdeki temsillerini konu edinen eko-eleştiri (çevrecilik) ve insan ile insan olmayan ya da organik ve inorganik arasındaki ilişkileri ele alan posthümanizme dair konular güncelliğini koruyacak ve tartışılmaya devam edecektir.

Aynı bağlamda, elinizdeki Dünya Dilleri ve Edebiyatlarında Teorik Yaklaşımlar ve Eleştirel Perspektifler başlıklı kitap da feminizm, eko-eleştiri (çevrecilik) ve posthümanizme dair konuları, kanonik ve çağdaş yazarların eserleri üzerinden yeniden tartışmaya açmaktadır. Bu doğrultuda kitabın birinci bölümünde Arzu Özyön, "*Trifles*'dan 'A Jury of Her Peers'a Kadın Dayanışmasının Evrilmesi" başlıklı çalışmasında Amerikalı kadın yazar Susan Glaspell'in *Trifles* (*Önemsiz Şeyler*) (1916) adlı oyunuyla aynı hikâyenin uyarlaması olan "A Jury of Her Peers" ("Akranlarından Oluşan Bir Jüri") (1917) adlı eseri, kadın dayanışmasının evrimi bağlamında ele almaktadır. Kitabın ikinci bölümünde ise Betim Neyran Can, "Kadının Yeri: *İnci Küpeli Kız* ve "Sarı Duvar Kâğıdı" Üzerine Feminist Bir Okuma" başlıklı çalışmasında, Tracy Chevalier'nin Vermeer'in tablosundan esinlenerek yazdığı *İnci Küpeli Kız* (1999) romanını çalışmasının odağına alarak Charlotte Perkins Gilman'ın "Sarı Duvar Kâğıdı" (1892) adlı öyküsüyle feminist kuram çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Üçüncü bölüm, Cihan Yazgı'nın "Held At Another's Pleasure: Precarity in Jo Hamya's *Three Rooms* And Natasha Brown's *Assembly"* adlı çalışmasına yer vermekte ve İngiliz yazar Jo Hamya'nın *Three Rooms* (2021) adlı romanını, aynı yıl yayımlanan İngiliz yazar Natasha Brown'un *Assembly* (2021) adlı romanıyla *güvencesizlik* (*precarity*) kavramı bağlamında karşılaştırmalı olarak analiz etmektedir. Emrah Işık'ın yazdığı "Bedenin Ötesinde: A. S. Byatt'ın 'Taş Kadın' Adlı Eserinde Posthümanist Beden" başlıklı dördüncü bölüm, posthüman bedeni, çoğunlukla teknolojik destek, sibernetik bütünleşme, protezlerle genişleme ve bedenin bilgi örüntüsüne indirgenmesi bağlamlarında ele alan çalışmaların aksine, A. S. Byatt'ın "Taş Kadın" (2003) adlı öyküsü üzerinden taşlaşmayı insan bedeninin ontolojik sınırlarını aşındıran ilişkisel bir oluş süreci olarak incelemektedir. Kitabın beşinci bölümünde Selin Küçükali tarafından yazılan

ve Amerikalı yazar David Foster Wallace'ın *The Pale King* (2011) adlı romanını ele alan "*The Pale King*: How Pale is the Postmodern Posthuman?" başlıklı başka bir posthümanist çalışma yer almaktadır. Çalışma, yazarın ifadesiyle, "postmodernizm yaşayan büyük sistemler içinde insan öznesinin özerkliğini ve görünürlüğünü nasıl kaybettiğini ve sayısal veriler ve mekanize örgütlenme biçimleri aracılığıyla posthümanizme doğru nasıl evrildiğini göstermektedir." Son bölüm Tuba Tayhan Güzel tarafından yazılmış olan "İki Ütopya, İki Kadınlık Tahayyülü: Begüm Rokeya'nın *Sultana'nın Rüyası* ve Halide Edib Adıvar'ın *Yeni Turan* Eserlerinde Birinci Dalga Feminizm Etkileri" adlı bölümdür. Bu bölüm, Hint edebiyatının kadın yazarlarından Begüm Rokeya'nın Sultana'nın Rüyası (1905) adlı eserini çıkış noktası olarak almakta ve Halide Edib Adıvar'ın *Yeni Turan* (1908) adlı eseriyle birinci dalga feminizmin etkileri açısından karşılaştırmaktadır.

Bilimsel açıdan titiz, ancak yaklaşımıyla erişilebilir olan bu kitap, edebiyat öğrencileri, araştırmacılar ve öğretmenler için değerli bir kaynak olacak ve teorinin yalnızca soyut bir çerçeve olmadığını, metinlere, toplumlara ve içinde yaşadığımız dünyalara dair anlayışımızı derinleştiren canlı bir uygulama olduğunu gösterecektir.